

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนยุทธศาสตร์การสร้างครูแห่งชาติปี 2006 – 2015 และแผนปฏิบัติการสร้างครูปี 2006 – 2010 ของกรมสร้างครู กระทรวงศึกษาธิการประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การปรับปรุงวิธีการสร้างครู และการคัดเลือกนักศึกษาเข้าเรียน การพัฒนาครูต้องสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของชาติ และแผนปฏิบัติงานการศึกษาเพื่อทุกคนเนื้อหาของแผนยุทธศาสตร์การสร้างครูตั้งแต่ปี 2006 – 2015 ได้กำหนดเป็น 5 กลุ่มใหญ่คือ ยุทธศาสตร์การค้นคว้านโยบายเพื่อปรับปรุง การคุ้มครองการสร้างครู ยุทธศาสตร์การคุ้มครองระบบการสร้างครู ยุทธศาสตร์ปรับปรุงวิธีการสร้างครู ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพแบบต่อเนื่อง และยุทธศาสตร์การสร้างครูให้เพียงพอ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2006. หน้า 11-18)

นายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้กล่าวในงานประชุมใหญ่ผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศประจำปี 2007 ที่เมืองแปลก แขวงเชียงขวาง เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม ค.ศ. 2007 ไว้ว่า การปฏิรูปการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการศึกษาของประเทศ ให้มีคุณภาพใหม่ และเป็นมาตรการยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาประเทศชาติ การปฏิรูปการศึกษาต้องเกี่ยวข้องกับ การพัฒนาเศรษฐกิจสังคม การสร้างครูต้องให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในระยะใหม่ สอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นประเทศอุตสาหกรรม และทันสมัย เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ความเป็นสากล ซึ่งวัตถุประสงค์ก็เพื่อสร้างให้ประชาชนลาวให้เป็นพลเมืองที่ดี มีใจรักชาติ รักระบอบใหม่มีการศึกษามีความรู้มีวิชาชีพมีความสามารถประดิษฐ์สร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้นในการสร้างพัฒนาประเทศชาติ ก็คือการพัฒนาตนเองให้มีสุขภาพอนามัย สมบูรณ์ และมีศีลธรรมอันดี เพื่อสนองความต้องการของการพัฒนา

หัวใจสำคัญของการพัฒนา คือ การพัฒนาการศึกษาให้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาครูที่ทำหน้าที่สร้างความรู้อื่นให้เกิดปัจจัยพัฒนาทุกงาน ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่า การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล จำเป็นต้องจัดกิจกรรม เพราะกิจกรรมเป็นส่วน ที่จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษา มีความรู้ มีความสามารถทางด้านวิชาการ ช่วยแก้ปัญหาการปกครอง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ พัฒนาความสนใจใหม่ ๆ สอนคนให้เป็นพลเมืองดีตามประชาธิปไตย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีภาวะเป็นผู้นำ มีทักษะการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมความสามัคคี

ความสัมพันธ์ที่กระหว่างนักศึกษา กับครู และชุมชนด้วย ดังนั้นวิทยาลัยครูปากเซที่ เป็นสถานศึกษา วิชาชีพที่มุ่งผลิตครูในระดับต่างกันตามความต้องการของชุมชนและสังคม การจัดหลักสูตร การสอนวิทยาลัยครูจะจัดตามรูปแบบของหลักสูตรรายวิชาเรียนคือ ระบบครูอนุบาล ครูประถมศึกษา และระบบครูสอนมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถภาพครูและผู้บริหาร โรงเรียน ที่ทำให้สำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการศึกษา ครูสอนที่ดี ควรมีจริยธรรมในวิชาชีพ มีความรักใน วิชาชีพครูของตน มีความเคารพนับถือสิทธิของเด็กนักเรียน มีความมั่นใจ เชื่อว่าเด็กนักเรียน และ เพื่อนร่วมงานทุกคนสามารถเรียนรู้เต็มขีดความสามารถ โดยถือเอาสมรรถภาพครูแห่งชาติเป็น หลักการในแนวทางปฏิบัติ และยึดถือมาตรฐานด้านจริยธรรมอันสูงส่งเหล่านี้ไว้เพื่อปฏิบัติการ สอนของตนควรประกอบด้วย (คำเพียน เมขจร, 2007, หน้า 44 - 47 อ้างถึงใน ชีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์, 2534)

1. ความรู้เกี่ยวกับเด็กนักเรียน
2. ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอน และการปฏิบัติหน้าที่วิชาชีพครู
3. ความรู้เกี่ยวกับรายวิชา และความรู้ในการจัดการเรียนการสอน
4. ความรู้เกี่ยวกับการบริหารระดับกลาง เพื่อประสานงาน และร่วมมือกับครูอื่น ๆ
5. ความรู้เกี่ยวกับผู้บริหารระดับสูง ระดับผู้อำนวยการ และคณะอำนวยการ

เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กล่าวมานั้น กิจกรรมนักศึกษาช่วยส่งเสริมด้านการแสดงออก ส่งเสริมการเป็นผู้นำ ส่งเสริมความมีมนุษยสัมพันธ์ กิจกรรมนักศึกษาควรส่งเสริมนักศึกษาเป็น ศูนย์กลาง อย่างเต็มรูปแบบ ควรเน้นนักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก พยายามกระตุ้น ให้ผู้เรียนได้มีส่วนในกิจกรรมการเรียนการสอน พยายามสอนแนวทางดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้สร้างความสัมพันธ์ ที่ดีกับครอบครัวนักศึกษา ระหว่างครอบครัวควรส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการระหว่างครอบครัวกับสถานศึกษา (ศูนย์พัฒนาครู, 1998, หน้า 96)

การจัดการเรียนการสอน ต้องอาศัยความร่วมมือของครู ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และผู้ที่ เชี่ยวชาญเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้แก่นักศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา เป็นงานช่วยเสริมสร้างคุณสมบัติที่สำคัญ ซึ่งมุ่งหวังให้เกิดแก่นักศึกษาอย่างแท้จริง เช่น คุณสมบัติในด้านการมีวินัยในตนเอง มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การเป็นผู้ที่คิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น การมีน้ำใจเป็นนักกีฬา การรู้จักยกย่องผู้อื่น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การเป็น ผู้นำ และผู้ตามที่ดี การมีทักษะการทำงานเป็นทีม ปรับตัวเข้ากับสภาพสังคม และสภาพแวดล้อม

ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้เป็นอย่างดี ผู้บริหาร ครู บุคลากร ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องจัด และ ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษาได้อย่างเต็มที่และ ทัวถึงกันซึ่งนับว่าเป็น ความสำเร็จของการจัดการศึกษาของประเทศได้อย่างสมบูรณ์แบบ

ในปัจจุบันนี้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกิจการนักศึกษาในทุกระดับการศึกษาได้เพิ่ม ความหนักใจทำให้ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครู และสังคม เป็นอย่างมาก โดยการให้ความคิดเห็นของ ผู้รับผิดชอบงานกิจการนักศึกษา ครูสอนในรายวิชาต่าง ๆ และนักศึกษา เห็นว่า สภาพพฤติกรรม ของนักศึกษาที่ประพฤติดิวินัยส่วนใหญ่เริ่มขึ้นตั้งแต่ในระดับมัธยม ทำให้เกิดปัญหาแก่ตนเอง ครอบครัว สังคม เช่น การไม่ตั้งใจเรียน การหนีเรียน การแต่งตัวไม่ถูกต้องตามระเบียบกำหนด การรวมตัวเป็นกลุ่ม นักศึกษาบางคนมีการเข้าออกหอพักไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด และการใช้เวลา ว่างไม่เป็นประโยชน์ ทางการเรียนรู้ทางด้านอาชีพ และแบบแผนการทำงาน หรือการไม่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา ไม่ทำงานชมรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ พฤติกรรมไม่ดีดังกล่าว อาจเกิดมาจากสาเหตุที่แตกต่างกัน เช่น ปัญหาที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวที่ไม่อบอุ่น สมาชิกในครอบครัวอยู่ห่างไกล สถานะของครอบครัวที่ต่างกัน ชนเผ่า ความรับรู้ดั้งเดิม และปัญหา ความเคยชินมาก่อน อีกด้านของปัญหา จากการสังเกตพบได้ว่า ครูบางคนเคร่งครัดเกินไป ทำให้นักศึกษาไม่สามารถแสดงความคิดเห็นอันเป็นธรรมชาติของการอยากรู้ อยากเห็นตามช่วงวัยได้เต็ม ความสามารถ ในทางตรงกันข้ามครูบางคนขาดความเป็นแบบอย่าง ขาดการศึกษาแนวคิดให้แก่ นักศึกษา ส่งผลให้นักศึกษาแสดงพฤติกรรมออกมาจนเกินขอบเขต จนบางครั้งไม่สามารถควบคุมได้ ในขณะที่ครูบางคนสอนมุ่งเนื้อหาวิชาการมากเกินไป โดยไม่มีความเข้าใจว่านักศึกษามีความเข้าใจ บทเรียนมากนักน้อยเพียงใด สร้างความเบื่อหน่ายต่อนักศึกษา

ปัญหากิจกรรมเสริมสร้างหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย การร่วมมือของคณะนักศึกษาใน การช่วยเหลือพัฒนานักศึกษา การฝึกอบรมให้นักศึกษาในการปฏิบัติระเบียบวินัย การเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารด้านระเบียบวินัย เวลาของแต่ละกิจกรรมยังตรงกับการเรียนการสอน บุคลากรยังไม่มี ประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม ระเบียบการ ยังไม่ได้ร่วมมือกันทำหน้าที่อย่างจริงจัง บางครั้งก็ยัง รอถ้าแผนหรือคำสั่งระเบียบการในแต่ละงานยังไม่ระบุชัดเจน ขาดนิติกรรมในการทำงาน การประสานงานกับบรรดาห้องการที่เกี่ยวข้อง ยังไม่สอดคล้องด้านแผนงาน บางครั้งการปฏิบัติ ก็ไม่ตรงตามแผนที่วางไว้ และมีแผนอื่นมาเสริมใหม่ การแนะแนวอาชีพ และติดตามการจ่ายทุนให้ นักศึกษาในแผน การจัดหางานทำให้นักศึกษา การดูแลรักษาความสะอาดสถานที่รับประทาน อาหารและการบริการห้องน้ำที่ถูกสุขลักษณะ การใช้หอพักและความเป็นระเบียบในหอพัก

การประดับประดาหอพัก และอาณาบริเวณ ความสะอาดในหอพักยังเป็นปัญหามาตลอด การให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา และสุขภาพเจริญพันธุ์ การป้องกันสิ่งเสพติดต่าง ๆ การประเมินผลและรายงานผล การดำเนินกิจกรรมนักศึกษา ความร่วมมือของครูในการจัดกิจกรรมยังขาดบุคลากรเฉพาะทาง การจัดหาอุปกรณ์กีฬา และสถานที่ออกกำลังกายให้นักศึกษายังไม่มีบุคลากรที่มีทักษะมารับผิดชอบ การดำเนินงานชมรมต่าง ๆ และปัญหาในการปรับปรุงแผนกิจกรรมนักศึกษาเข้าสู่การปฏิบัติตัวจริง การสนองสิ่งอำนวยความสะดวกยังไม่ทัน และด้านงบประมาณยังไม่เพียงพอ (วิทยาลัยปากเซ, 2552, หน้า 9)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมนักศึกษามีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาที่ต้องอยู่บนหลักการความสัมพันธ์คือ การศึกษาระหว่างทฤษฎี กับการปฏิบัติ โดยนักศึกษาสามารถเข้าใจตนเอง รู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ยอมรับปัญหาที่ตนเองเผชิญอยู่กับสภาพสังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าปัญหา และแนวทางการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา ของวิทยาลัยครูปากเซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยไปพัฒนาประสิทธิภาพของการดำเนินงานฝ่ายกิจการนักศึกษา และยังเป็นการพัฒนาลักษณะนิสัยที่ดีตามที่พึงประสงค์อันเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาวิทยาลัยครูปากเซในภาพรวมให้มีคุณภาพสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานกิจการนักศึกษา ของวิทยาลัยครูปากเซ
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูปากเซจำแนกตามสถานภาพ และระบบการเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานกิจการนักศึกษาที่เหมาะสมของวิทยาลัยครูปากเซ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัญหาการดำเนินงานกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูปากเซ จำแนกตามสถานภาพแตกต่างกัน
2. ปัญหาการดำเนินงานกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูปากเซ จำแนกตามระบบการเรียนแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพ ของการดำเนินงานฝ่ายกิจการนักศึกษา ของวิทยาลัยครูปากเซ
2. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ ต่อนักศึกษาของวิทยาลัยครูปากเซ ในการที่จะได้รับการพัฒนาลักษณะนิสัยที่ดีตามที่พึงประสงค์
3. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาวิทยาลัยครูปากเซในภาพรวมให้มีคุณภาพสูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื้อหาสาระของงานกิจการนักศึกษาที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการใน 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ด้านสวัสดิการนักศึกษา และด้านคุ้มครองดูแลนักศึกษา ตามระบบการบริหารวิทยาลัยครู ค.ศ. 2007 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2007 หน้า 85)

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารวิทยาลัยครูปากเซ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 (2009 - 2010, สปป.ลาว) จำนวน 59 คน ครูผู้สอน จำนวน 67 คน และนักศึกษา จำนวน 3918 คน รวมทั้งหมด จำนวน 4044 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เข้าในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ภายในวิทยาลัยครูปากเซ ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608 อ้างถึงใน ชีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์, 2534) ใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ และแบบไม่เป็นสัดส่วน (Non - proportion Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 380 คน

3. ตัวแปรศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่สถานภาพ และระบบการเรียน

3.1.1 สถานภาพ

3.1.1.1 ผู้บริหาร

3.1.1.2 ครูผู้สอน

3.1.1.3 นักศึกษา

3.1.2 ระบบการเรียน

3.1.2.1 ระบบครูอนุบาลและประถมศึกษา

3.1.2.2 ระบบครูมัธยมศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ปัญหาการดำเนินงานกิจการนักศึกษา ของวิทยาลัยครูปากเซ ตามภารกิจ 3 ด้าน

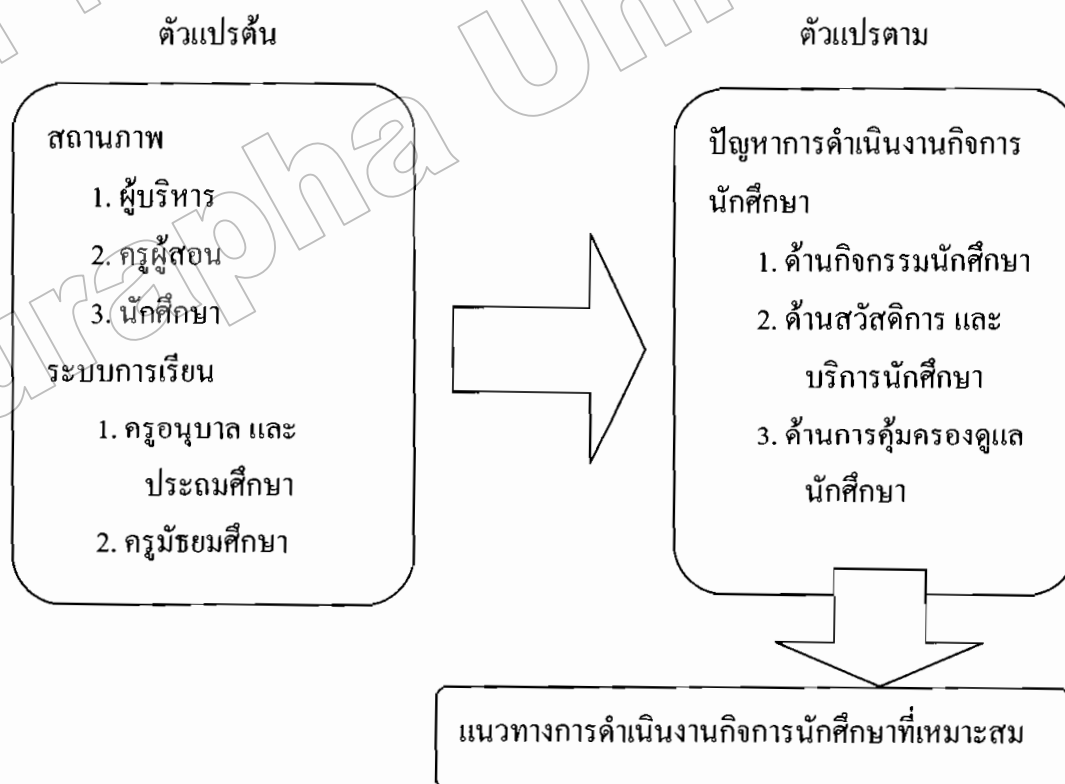
3.2.1 ด้านกิจกรรมนักศึกษา

3.2.2 ด้านสวัสดิการนักศึกษา

3.2.3 ด้านการคุ้มครองดูแลนักศึกษา

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยมาจาก กรมจัดตั้ง และพนักงาน คู่มือผู้บริหารการศึกษาเล่ม 6 ว่าด้วยระบบการบริหารวิทยาลัยครู (กระทรวงศึกษาธิการ, 2007, หน้า 85) หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษาของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) (มนตรี เข้มกสิกร, 2541, หน้า 44 – 52) และงานวิจัยของ (แสนพล กล่อมหอ 2549) เพื่อมาเป็นแนวทางในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาการดำเนินงานกิจการนักศึกษา หมายถึง อุปสรรคในการดำเนินงานกิจการที่เกิดขึ้นตามภารกิจทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการคุ้มครองดูแลนักศึกษา และด้านสวัสดิการนักศึกษา ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา

1.1 ด้านกิจกรรมนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาสนับสนุนให้นักศึกษาร่วมกันจัดขึ้นโดยมีอาจารย์เป็นที่ปรึกษา แนะนำ และอำนวยความสะดวกเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ

1.2 ด้านสวัสดิการนักศึกษา หมายถึง การให้บริการนักศึกษา โดยให้ประโยชน์ ความช่วยเหลือ เพื่อให้ความปลอดภัย ความสะดวกสบาย ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ขณะที่นักศึกษาอยู่ในสถานศึกษา

1.3 ด้านการคุ้มครองดูแลนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่กำกับ แนะนำ ดูแล ปกป้อง คุ้มครอง ให้นักศึกษาปฏิบัติตามอยู่ในระเบียบวินัย

2. วิทยาลัยครูปากเซ หมายถึง สถาบันการศึกษาวิชาชีพครูที่ขึ้นกับกระทรวงศึกษาธิการ โดยอยู่ภายใต้การชี้นำของกรมสร้างครู สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. สถานภาพ หมายถึง สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกดังนี้

3.1 ผู้บริหาร หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่ในการบริหาร

3.2 ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอน

3.3 นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่เรียนอยู่วิทยาลัยครูปากเซ

4. ระบบการเรียน หมายถึง ระบบหลักสูตรที่ใช้สอน ประกอบด้วย ครูชั้นกลาง อนุปริญา และปริญาตรี

4.1 ระบบการเรียนครูอนุบาล และครูประถมศึกษา หมายถึง การเรียนความรู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพเป็นครูปฐมวัย และครูประถมศึกษา ได้เป็นวุฒิครูชั้นกลาง

4.2 ระบบการเรียนครูมัธยมศึกษา หมายถึง การเรียนความรู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพเป็นครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้เป็นวุฒิ อนุปริญา และปริญาตรี

5. แนวทางการดำเนินงานกิจการนักศึกษาที่เหมาะสม หมายถึง ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานกิจการนักศึกษาใน 3 ด้าน ได้แก่ งานกิจกรรมนักศึกษา งานสวัสดิการนักศึกษา และงานคุ้มครองดูแลนักศึกษา ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง